

JÚL 2014

- 1. 7. 1904** – v **Brezne zomrel Adolf Peter Záturecký**, evanjelický učiteľ v Liptovskej Sielnici a Brezne; jazykovedec, didaktik, odborný publicista; zberateľ a editor ústnej ľudovej slovesnosti (110. výročie)
- 2. 7. 1764** – v **Toporci sa narodil Ján Feješ**, filozof a právnik, malohontský seniorálny dozorca, spoluzakladateľ seniorálnej knižnice v Nižnom Skálniku *Institutum literarium* a Učenej spoločnosti malohontskej, mecén jej *Solennití*; cirkevný publicista; osvietený učenec, literárny teoretik a jazykovedec (250. výročie)
- 2. 7. 1804** – v **Banskej Štiavnici zomrel Michal Jároši**; evanjelický pedagóg, rektor lýcea v Banskej Štiavnici, propagátor náboženskej jednoty kresťanov a zvlášť uhorských protestantov (210. výročie)
- 4. – 14. 7. 1519** – **Dr. Martin Luther rozhodujúcim spôsobom vstúpil do tzv. lipskej dišputy s odporcom svojho učenia Dr. Johannesom Eckom z Ingolstadtu**; osemnásťdňová teologická polemika reformačného a katolíckeho tábora (vedená formálne pod hlavičkou univerzít vo Wittenbergu a Lipsku) si vo svojej rozhodujúcej fáze vynútila Lutherov vstup do diskusie, v ktorom na záver poprel dogmatické tézy o neomylnosti pápežov a cirkevných koncilov a fakticky sa dostal na pozíciu Majstra Jana Husa, ku ktorého duchovnému odkazu sa prihlásil (495. výročie)
- 5. 7. 1854** – v **Krupine zomrel Martin Maróthy**; evanjelický pedagóg a publicista, učiteľ vo Veľkom Krtíši, Balážskych Ďarmotách a Maškovej, publicista, príležitostný básnik, autor náčrtu dejín Novohradského seniorátu (160. výročie)
- 5. 7. 1924** – v **Binguli (Vojvodina, dnes Srbsko) zomrel Fedor Ormis**; evanjelický kňaz, farár v Binguli-Erdevíku na Dolnej zemi, seniorálny zapisovateľ; národnokultúrny pracovník, cirkevný publicista (90. výročie)
- 6. 7. 1889** – v **Martine zomrel Bohuslav Hurban**; národovec a národnokultúrny pracovník, prekladateľ z ruského a nemeckého jazyka, publicista; pre svoje presvedčenie a pronárodné aktivity v študentskom prostredí r. 1885 vylúčený z teologických štúdií v Bratislave (125. výročie)
- 8. - 9. 7. 1939** – **manifestačný zjazd SEM-u v Banskej Bystrici** (75. výročie)
- 9. 7. 1609** – **Rudolf II. ustúpil oprávnenému tlaku českých nekatolíckych stavov a podpísal Majestát** (návrh krajinského zákona), ktorým stavom a ich poddaným dovolil slobodne vyznávať evanjelické náboženstvo v rámci vymedzenom teologickými tézami *Českej konfesie z r. 1575*, pomerne blízkej duchu *Augsburského vyznania*. Dokument vytváral predpoklady pre vznik samostatnej cirkevnej organizácie českých evanjelikov, zároveň umožňoval zachovanie samostatnosti Jednoty bratskej (405. výročie)
- 9. 7. 1794** – v **Prahe sa narodil Štefan Leška ml.**; evanjelický kňaz, farár v Novom Sade a Starej Pazove; osvetový a národnokultúrny pracovník, bojovník proti poverám v cirkevnom a ľudovom prostredí, autor príspevkov v slovenskej národnej tlači

(zomrel 6. 7. 1849 v Starej Pazove) – (220. a 165. výročie)

10. 7. 1509 – v Noyone (Francúzsko) sa narodil **Ján Kalvín, teológ a reformátor,** ktorého meno nesie jeden z dvoch hlavných prúdov Reformácie (505. výročie)

7. – 10. 7. 1894 – **piate zasadanie Budapešťianskej synody (1891 - 1894)**, ktoré rozhodlo o novej organizácii cirkevných dištriktov. Formálnym dôvodom bolo odstránenie prevahy Preddunajského dištriktu, skutočným cieľom však bola eliminácia jeho dominantného slovenského prvku z maďarizačných dôvodov. Turčiansky seniorát bol preradený do Banského, Oravský a Liptovský (s výnimkou cirkevného zboru biskupa Baltíka vo Vrbici – Liptovskom Mikuláši po dobu jeho života) do Potiského dištriktu. Súčasťou Preddunajského dištriktu sa stali juhoslovenské senioráty Tekovský, Hontiansky a Novohradský, zasahujúce do územia dnešného Maďarska). Rozhodnutie väčšiny delegátov synody malo za následok protesty a odchod slovenských synodálov (okrem Jána Kmetiho) – (120. výročie)

12. 7. 1689 – v Toporci sa narodil **Eliáš Fischer**; evanjelický kňaz, farár v Bardejove a Kežmarku, senior, superintendent Potiského dištriktu, pre svoje kazateľské umenie nazývaný *nemeckým Cicerónom* (zomrel 12. 6. 1774 v Kežmarku) – (325. a 240. výročie)

12. 7. 1809 – v Rimavskej Bani sa narodil **Matej Holko najml.**; evanjelický kňaz, farár v Rimavskej Bani; spoluzakladateľ Spoločnosti česko-slovanskej a jej knihovník (205. výročie)

18. 7. 1504 – v Bremgartene, Aargau (Švajčiarsko) sa narodil **Heinrich Bullinger**; nástupca a pokračovateľ Ulricha Zwingliho v Zúrichu, jeden z najvýznamnejších kalvinistických teológov a reformátorov 16. storočia, ktorý sa významnou mierou podieľal na zblížení Zwingliho a Kalvínovej línie reformovanej teológie (510. výročie)

20. 7. 1914 – na Vrútkach sa narodila **Hana Zelinová**, spisovateľka, dramatička, autorka rozhlasových a televíznych hier, redaktorka, ktorej diela pre dospelých sa stali populárnymi vďaka prítlačlivému stvárneniu atraktívnych historických námetov zo starších i novších dejín Slovenska, prelínajúcich sa so súčasnosťou (zomrela 16. 3. 2004 v Bratislave) – (100. a 10. výročie)

20. 7. 1954 – v Bratislave zomrel **Michal Laciak ml.**; evanjelický kňaz, učiteľ a farár v Žibritove a Hornom Tisovníku, novohradský senior, odporca maďarizácie, rozširovateľ slovenskej tlače a publicista; zakladateľ Všeobecnej banky v Lučenci (60. výročie)

23. 7. 1949 – v Bratislave zomrel **Ivan Bujna**; evanjelický kňaz, farár v Nových Sadoch a rumunskom Nădlaku, nădlacký senior; organizátor cirkevného a kultúrneho života dolnozemskej Slovákov v Rumunsku, náboženský spisovateľ, homiletik, cirkevný historik, autor *Stručného nástinu dejín cirkve evanjelickej a. v. v Nădlaku od roku 1835 do roku 1912*; predseda Slovenského ľudového kruhu v Nădlacu, propagátor poľnohospodárskeho družstevníctva, cirkevný

a svetský publicista (65. výročie)

- 24. 7. 1864** – v **Banskej Bystrici sa narodil Alfréd Doležal**; právnik, profesor a dekan právnickej fakulty a rektor univerzity v Budapešti, odborník na trestné a procesné právo, autor početných odborných štúdií a monografií (150. výročie)
- 24. 7. 1864** – v **Sebedíne-Bečove sa narodil Daniel Bodický**, evanjelický pedagóg, osvetový pracovník, cirkevný publicista, zakladajúci člen Muzeálnej slovenskej spoločnosti, predseda spolku školských inšpektorov na Slovensku a evanjelického učiteľského spolku v Liptove; autor slovenskej gramatiky pre evanjelické ľudové školy (150. výročie)
- 25. 7. 1914** – v **Banskej Štiavnici sa narodil Vladimír Bahna**, významný slovenský filmový a televízny režisér, dramaturg a dokumentarista; o. i. autor filmov *Zemianska česť*, *Posledná bosorka*, *Námestie svätej Alžbety*, *Skrytý prameň*, *Poéma o svedomí* (100. výročie)
- 26. 7. 1704** – v **Žiline zomrel Ján Dadán ml.**; popredný slovenský kníhtlačiar a vydavateľ, rozširovateľ evanjelickej a osvetovej spisby svojej doby (310. výročie)
- 26. 7. 1904** – v **Senici sa narodil Ivan Horváth**; právnik, politik, verejný činiteľ, diplomat, spisovateľ a publicista; reprezentant modernej prozaickej tvorby, inklinujúcej k literárnej a politickej koncepcii hnutia davistov, člen povstaleckej a povojnovej SNR, jej podpredseda v r. 1945 – 1948, povereník sociálnej starostlivosti, čs. veľvyslanec v Budapešti v r. 1948 - 1950, šéfredaktor *Kultúrneho života* 1946 – 1948, predstaviteľ slovenskej sociálnej demokracie a funkcionár KSS; v 50. rokoch perzekvovaný a väznený (110. výročie)
- 26. 7. 1994** – vo **Vlachoch zomrel Vladimír Droppa**; akademický maliar, príslušník *Generácie 1909*, spoluzakladateľ Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave, autor výtvarných diel v oblasti monumentálnej a dekoratívnej maľby, o. i. katedrálnej mozaiky vo Veľkom evanjelickom kostole a symbolov evanjelistov na budove SEBF v Bratislave (20. výročie)
- 27. 8. 1614** – v **Sabinove sa narodil Samuel Dürner**; evanjelický kňaz a pedagóg, farár nemeckého evanjelického zboru v Prešove a profesor teológie na prešovskom kolégiu; autor odbornej teologickej a filozofickej literatúry, náboženských dišpút a príležitostnej poézie (400. výročie)
- 27. 8. 1904** – vo **Veľkom Lome zomrel Ján Dérer**; evanjelický kňaz, farár vo Veľkom Lome, profesor evanjelických patronátnych gymnázií v Revúcej a Martine; autor duchovnej poézie, učebníc o mravnej výchove a školskej disciplíne, homiletik, cirkevný publicista (110. výročie)
- 28. 7. 1804** – v **Landshute (dnes Nemecko) sa narodil Ludwig Andreas Feuerbach**, nemecký filozof, antropológ a teoretik náboženstva (210. výročie)
- 29. 7. 1864** – v **Liptovskom Mikuláši sa narodil Jozef Bella**; lekár, odborný publicista, prekladateľ prvej slovenskej učebnice pre prípravu pôrodných asistentiek

(150. výročie)

- 29. 7. 1904** – v **Liptovskom Petre sa narodil Martin Abrahám**, evanjelický kňaz, farár na Liptovskej Kokave a v Liptovskom Petre, cirkevný a regionálny historik, autor práce *Národnostný problém Trnavskej univerzity* (Cirkevné listy 1943), rukopisného diela o dejinách cirkevného zboru v Liptovskom Petre, doplnkov a úprav práce Jozefa Hlavaja *Kronika murárov Liptovského Petra, Jamníka a Vavrišova*; účastník čs. odboja v rokoch II. svetovej vojny, spolupracovník partizánskeho oddielu Vysoké Tatry (110. výročie)
- 30. 7. 1769** – **zákaz kantácií (kolied) pre evanjelikov v Uhorsku** (245. výročie)
- 30. 7. 1799** – v **Ábelovej sa narodil Ján Šalamún Petian**; evanjelický kňaz a prírodovedec, farár v Cinkote; správca zoológického oddelenia Národného múzea v Pešti, člen – korešpondent Uhorskej akadémie vied a člen vedeckých spoločností vo Viedni, Altenburgu, Górlitzi a Mainzi; zoológ, ornitológ a ichtyológ, zakladateľ vedeckej faunistiky a ornitológie v Uhorsku, propagátor ochrany prírody, zberateľ slovenských ľudových názvov vtákov a rýb, povestí, spevov a hier, spolupracovník Jána Kollára, autor odborných prác a článkov (215. výročie)
- 30. 7. 1894** – v **Liptovskej Sielnici zomrel Samo Bohdan Hroboň**; mesianistický básnik, zberateľ slovenskej ústnej ľudovej slovesnosti; príslušník štúrovskej generácie (120. výročie)
- 30. 7. 1999** – v **Horných Salibách zomrela Darina Bancíková**, evanjelická duchovná, prvá ordinovaná žena v ev. a. v. cirkvi na Slovensku; pracovníčka Tranoscia, vedúca Evanjelickej tlačovej kancelárie, námestná farárka v Dolných Salibách, farárka v Drieňove a Veľkom Lome, v 60. rokoch perzekvovaná, väznená a odsúdená na zákaz kňazskej činnosti (15. výročie)